

Foto: Øygarden kommune

Forstudie - Næringsvennlig kommune

Øygarden kommune

Oktober 2023

Undervegsrapport 10.11.23

Innhold

0

Sammendrag

1

Mål og gjennomføring

2

Planer og ambisjoner for næringsarbeidet

3

Roller, ansvar og ressursbruk i næringsapparatet

4

Tilbakemelding fra næringslivet, politikere, ansatte i kommunen og samarbeidspartnere

Vedlegg:

1. Kommunens eierposisjoner per 31.12.2022
2. Resultater spørreundersøkelse

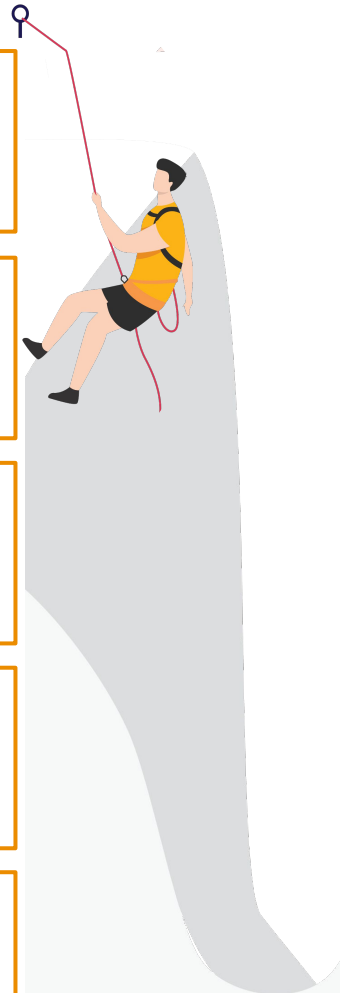
Sammendrag

Bred involvering av flere miljøer er grunnlaget for beskrivelse av nåsituasjonen og tilfredshet med tjenester til næringslivet i Øygarden kommune

- Næringslivet gir uttrykk for at både politisk og administrativ ledelse har en offensiv og positiv holdning til næringslivet, og ønsker å prioritere tilrettelegging for næringsutvikling. Både politisk og administrativ ledelse mener dette er viktige oppgaver, og ønsker å være en god tilrettelegger for samfunns- og næringsutvikling. Helhetlig virksomhetsstyring internt i kommunen som sikrer tydelig kommunikasjon av prioriteringer iht. mandat mellom politikken og administrasjonen er viktig for å lykkes med tilfredshet med tjenester til næringslivet og i næringsutviklingen ellers.
- Kommunen har et godt styringsverktøy for næringsutvikling i samfunnsplanen, scenarieanalyser for næringsutvikling i Øygarden og planer for hub-etableringer. Det finnes gode kunnskapsgrunnlag som setter retning for strategiske satsinger fremover. Kommunen har i tillegg eierskap i flere selskaper som kan være viktige partnere for gjennomføring av tilretteleggende tiltak for næringsutvikling. Det finnes ingen eksplisitt næringsstrategi, men samfunnsplanen og tilhørende kunnskapsgrunnlag dekker behovet. Dette stiller imidlertid krav til tydelig og regelmessig kommunikasjon rundt ambisjoner, strategier, ressursbruk og ansvar/mandat mellom politikerne og administrasjonen. Det er ønskelig at dette vektlegges fremover.
- Noen av svarene i spørreundersøkelsen kan indikere et behov for å oppdatere politiske miljø på vedtatte planer/reguleringer med hensyn til å sikre effektive saksbehandlingsprosesser.
- De som har erfaring fra å samarbeide med Øygarden Næringsutvikling KF mener selskapet utfører en god jobb. Andre har mangelfull innsikt i rollen og mandatet til KF'et. Noen stiller spørsmål til hvorfor denne rollen ikke heller er knyttet opp mot næringsforeningen og/eller er lagt inn i den kommunale organisasjonen, mens andre mener det er viktig at den uavhengige rollen opprettholdes slik den er i dag. Administrativt gis det uttrykk for at fokuset bør være på oppgavene som skal utføres fremfor organiseringen, samt at det er viktig at man har et næringsapparat som er samordnet og jobber i samme retning.
- Flere uttrykker seg kritisk til plan- og byggesak, m.a. innen følgende områder:
 - arealplaner må oppdateres og ferdigstilles (uferdige planer er en bremsekloss for utvikling)
 - holdninger og signaler fra administrativ ledelse følges ikke godt nok opp på sektor-/tjenestnivå
 - for lang saksbehandlingstid
 - uklar veiledning fra saksbehandlere
 - behov for en mer løsningsorientert kultur og bedre kommunikasjon
 - viktig å likebehandle store og små aktører
 - ønske om mer effektiv samhandling mellom kommune, fylkeskommune og statlige organer
- Innad i kommunen er det et uttalt ønske om å forbedre seg på byggesaksområdet, og man er allerede i gang med dette. Det har vært en omfattende prosess å få de tre sammenslåtte kommunene til å jobbe sammen som en enhet med felles kultur og arbeidsmetoder. Først nå erfarer man at dette er på plass, og man forventer å se gevinstene fra dette framover.
- Flere erfarer at det er for høy detaljeringsgrad i areal- og reguleringsplanene og "urimelige" rekkefølgekrav (som i neste omgang gjør det vanskelig å gjennomføre planene i praksis). Det stilles spørsmål til om man utnytter mulighetsrommet, og om man legger inn unødvendige begrensninger, i form av for detaljerte formuleringer, i planer og vedtekter.
- Mer landbruksfaglig kompetanse etterspørres. Det stilles spørsmål til om Øygarden kommune kan vurdere å samarbeide med andre kommuner i regionen som har mer landbruksfaglig kompetanse, for eksempel gjennom interkommunale samarbeid. Kommunen har pågående rekrutteringsprosesser der landbruksfaglig kompetanse står sentralt. Kvartalsvise møter med landbruksorganisasjoner gjennomføres også.

Basert på endringsbehov identifisert i forstudien er det utarbeidet forslag til innsatsområder i forprosjekt, samt områder som følges opp gjennom ordinær drift

Til hvert prioriterte innsatsområde foreslås noen tiltak til videre utredning og vurdering i neste fase, forprosjektet

For oppfølging i forprosjekt næringsvennlig kommune

Følges opp gjennom ordinær drift

Forslag til tiltak

Helhetlig virksomhetsstyring, samt god kommunikasjon av næringsarbeidet	Bedre samordning internt og mot regional / statlig styring	Utviklingsfora for SMB-segmentet	Dialog med landbruksnæringen	Forbedringsprosess på byggesaksområdet med brukerorientert tilnærming
<p>Avklare rolle- og ansvarsfordeling mellom Øygarden Næringsutvikling KF, kommunal ledelse, avdeling for samfunnsutvikling og næringsforening. Resultat: klare styringslinjer og mandat</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>	<p>Dialog med relevante aktører om muligheter for en pilot for å oppnå bedre samhandling mellom kommune, fylkeskommune og stat basert på resultater i forstudien. Konkretisere mål og mandat for en slik pilot.</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>	<p>Utforske behov for bransjespesifikke satsinger, f.eks. for reiseliv, landbruk og gründermiljøer, eller andre tiltak for økt tilfredshet med tjenester og likebehandling i bredden av næringslivet.</p> <p><i>Ansvar:</i> Vest Næringsråd <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>	<p>Kartlegge behov i landbruket for å forstå kompetansebehov og eventuelle gap i kommunen. F.eks. i kvartalsvise møter med landbruksorganisasjoner.</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>	<p><i>Forbedringstiltak er i gang i Kultur og samfunnsenheten i kommunen. Dette arbeidet har stort fokus og vil videreføres i parallell med forprosjektet.</i></p>
<p>Utvikle nøkkelindikatorer og årshjul intern rapportering av næringsutvikling</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>	<p>Planlegge videre arbeid med utvikling av arbeidsmetodikk innen arealplanlegging og regulering basert på resultat fra forstudien og respons på dialog med øvrige myndigheter.</p> <p>Definere konkrete mål og aktiviteter for å følge opp arbeidet videre.</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>	<p><i>Vest Næringsråd vil utfordres på hvordan behovet kan dekkes, med konkrete tilbakemeldinger for hvordan innsatsområdet kan følges opp.</i></p>	<p>Kartlegge og systematisere eksisterende kompetanse og ressurser innen landbruk i kommunen, og vurdere hvordan denne kan utvikles.</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: medium</i></p>	<p><i>Vil ikke tas direkte med videre i forprosjektet</i></p>
<p>Etablere plan for kommunikasjon om næringsarbeidet mellom politikk og administrasjon, og behov for eventuell forankring av prioriteringer / mulighetsrom</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: høy</i></p>			<p>Vurdere mulighet for regionalt samarbeid med andre kommuner inn mot landbruk</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: medium</i></p>	
<p>Utarbeide plan / rutiner for ekstern kommunikasjon og involvering i næringsarbeidet</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: middels</i></p>			<p>Utarbeide rutiner for kommunikasjon av eksisterende tilskuddsordninger o.l. til næringen</p> <p><i>Ansvar:</i> <i>Fremdrift:</i> <i>Prioritering: lav</i></p>	

1. Mål og gjennomføring

Formålet med næringsvennlig kommune er å legge til rette for utvikling av gode kommunale tjenester for næringslivet

En næringsvennlig kommune skapes gjennom god kommunikasjon og samarbeid på tvers av utviklingsmiljøer

MÅLGRUPPE FOR NÆRINGSVENNLIG KOMMUNE

Næringsliv:
Næringsliv i kommunen (ulike bransjer)

Næringsutvikler:
Private og offentlige aktører som jobber med næringsutvikling i kommunen

Kommunen:
Deltakere fra administrativ og politisk ledelse, og personer med arbeidsoppgaver relatert til næringsutvikling

- Viktige fokusområder i næringsvennlig kommune:**
- Hva er behovet i næringslivet?
 - Hvordan kan kommunen legge til rette for næringsutvikling?
 - Hva er vi gode på i dag?
 - Samarbeider vi for nå målene?
 - Innen hvilke områder må vi bli bedre?

Næringsvennlig kommune er et utviklingsverktøy som blir gjennomført i tre faser:

1. Forstudie

Forstudien
Kartlegge nåsituasjonen:
Hva er vi gode på i dag?
Innen hvilke områder kan vi bli bedre?

2. Forprosjekt

Forprosjektet
Detaljere og konkretisere innhold i tjenester
Beslutte fremtidig organisering

3. Hovedprosjekt

Hovedprosjektet
Gjennomføre tiltak som bidrar til gjensidig rolleforståelse og økt tillit til kommunen som samarbeidspartner og tilrettelegger for næringsutvikling

Det finnes ikke én oppskrift på hvordan bli en næringsvennlig kommune

“De som leter etter én bestemt oppskrift for hvordan kommunen kan lykkes med næringsutviklingsarbeidet vil bli skuffet.

Denne finnes ikke.”

Hvordan måle at man lykkes?

- Arbeidsplassvekst
- Nyetableringer
- Verdiskaping i det lokale arbeidslivet

... men vanskelig å måle hvor stor andel av den lokale verdiskapingen som kan tilskrives kommunens arbeid med næringsutvikling

Metoder som er benyttet:

1. Telemarksforskning sin modell for nærings- og bostedsattraktivitet
2. **Hvordan kommunens tjenester og engasjement vurderes av næringslivet (fokus i dette prosjektet gjennom spørreundersøkelse og intervju)**
3. Oppfølging av kommunale planer (lykkes man med å oppnå målsetningene)

I dette prosjektet har man hatt fokus på punkt 2 over.

Typiske forbedringsområder basert erfaring fra lignende prosesser i andre kommuner

Typiske forbedringsområder

- Forståelse for næringslivets behov hos ansatte i kommunen/næringssselskap
- Næringslivets forståelse for kommunale prosesser
- Planarbeid og byggesaker
- Rolle- og forventningsavklaring
 - politikk/administrasjon og på tvers av sektorer og utviklingsmiljøer
- Kommunikasjonsarbeid
- Forbedring av kommunale tjenester, plan og byggesak spesielt
 - Saksbehandlingstid
 - Kvalitet i tjenester
 - Kommunens servicerolle
 - Kommunens veilederrolle

Disse områdene er også aktuelle for et mer næringsvennlig Øygarden kommune

Disse arbeidsoppgavene er utført i arbeidet med næringsvennlig kommune

- Gjennomgang av styrende dokumenter for arbeid med samfunns- og næringsutvikling i kommunen
- Spørreundersøkelse - tilfredshet med tjenester til næringslivet
 - næringsliv
 - kommuneadministrasjon
 - politikere
- Arbeidsmøte med kommunal ledelse/KF
 - Næringsvennlig kommune, roller og ansvar i næringsutviklingsarbeidet
- Orientering til formannskap:
 - Formål og innhold i næringsvennlig kommune
- Frokostmøte og digital arbeidsverksted/intervju (bransje inndelt)
- Utarbeidelse og presentasjon av sluttrapport med observasjoner og anbefalinger til videre arbeid

Prosjektet har vært organisert på følgende måte

Prosjekteier:

Øygarden kommune har vært bestiller og prosjekteier

Prosjektansvarlig:

Hanna Gjesdal
Enhetsleder Plan, geodata og oppmåling,

Prosjektledelse:

PwC har vært ekstern prosjektleder og har utarbeidet rapporten

Prosjektgruppe:

Prosjektansvarlig,
Hanne Misje Lokøy (daglig leder Øygarden næringsutvikling KF),
Eli Jeanette Fosso (samfunnsplanlegger),
Reidun Våge Danielsen (leder Byggesak, tilsyn og miljøforvaltning),
Silje Haukedal (kommunalsjef for Kultur og samfunn),
Elin Helland-Jooste (strategisk rådgiver) og PwC v/Ingvill Flo og Guro Kamilla Monsen.

2. Planer og ambisjoner i næringsarbeidet

Viktige styringsdokumenter og kunnskapsgrunnlag med betydning for utvikling av Øygarden som næringsvennlig kommune

“Berekraftig verdiskaping – regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021–2033”, setter retning for næringslivet i Vestland de neste 12 årene.

Strategiske satsinger i planen er:

1. Grønn næringsutvikling. Mål: et næringsliv i Vestland med netto nullutslipp i 2030
2. Innovative og inkluderende samfunn. Mål: Verdiskaping og nye grønne arbeidsplasser i hele fylket
3. Areal til næringsutvikling: Rett areal til rett formål til rett tid
4. Kompetanseutvikling i næringslivet. Mål: Flere arbeidsplasser med rett kompetanse

Kommuneplanen er det overordnede styringsdokumentet til kommunen, og handler om hvordan kommunen skal utvikle seg frem mot 2034. Kommuneplanen består av tre deler; en samfunnsdel med langsiktig arealstrategi, en arealdel, og en handlingsdel (økonomiplan). **Samfunnsdelen handler om hvordan utvikle tjenester og legge til rette for god samfunnsutvikling.** Planen er utarbeidet i samarbeid med innbyggere, næringsliv, lag og organisasjoner, ansatte, folkevalgte og andre aktører, og bygger på kunnskapsgrunnlaget ‘Scenarioanalyse og skisse til næringsstrategi’.

Mål i samfunnsplanen er:

1. Øygarden er et godt sted å bo
2. Innbyggerne i Øygarden har god livskvalitet
3. Øygarden er et kompetent, innovativt og produktivt samfunn
4. Øygarden har et klima- og miljøvennlig samfunn
5. Øygarden kommune er handlekraftig og innovativ

Øygarden Næringsutvikling KF fikk gjennomført mulighetsstudien **Grønn Hub Vest i 2023, som setter retning for grønn, sirkulær næringsutvikling i Øygarden og Askøy.** Grønn Hub Vest skal styrke attraktiviteten for kommunene og næringslivet i form av målrettet rekruttering av bedrifter, kobling av bedrifter, prosjekter og talenter slik at kommunens verdiskaping og arbeidsplasser øker, samtidig som muligheter for industriell symbiose og klimakutt realiseres.

Målet er å ta en internasjonal posisjon i den grønne omstillingen, gjennom de strategiske satsingsområdene grønn havn og skipsfart, karbonfangst, -utnyttelse og -lagring, akvakultur hydrogen og havvind

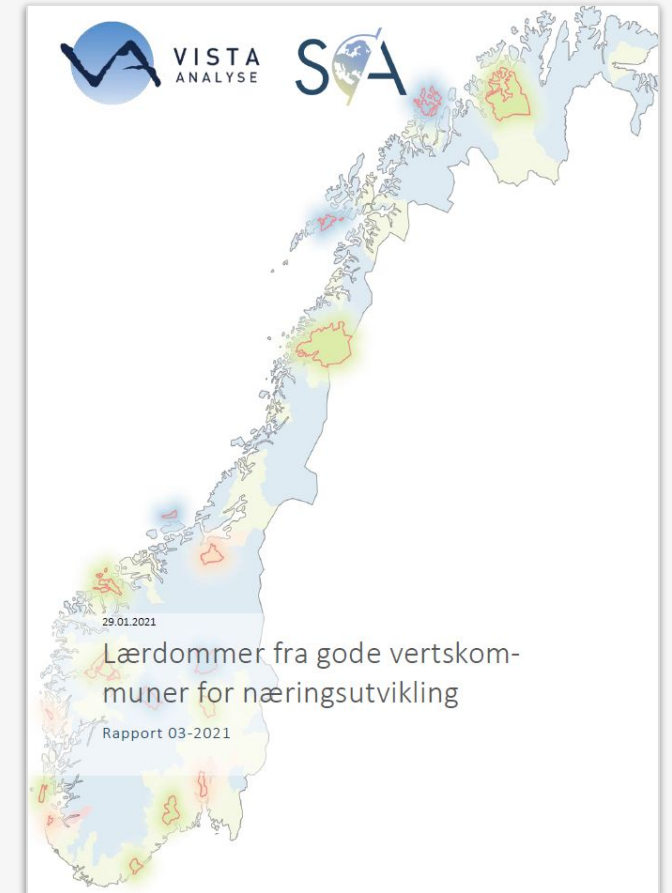

3. Roller og ansvar i næringsapparatet

Kommuner som ser næringsutvikling som en del av kommunen sitt arbeid for gode lokalsamfunn, lykkes i større grad med kommunal næringsutvikling

Kommuner som ser næringsutvikling som en del av kommunen sitt arbeid for gode lokalsamfunn, lykkes i større grad med kommunal næringsutvikling, viser en rapport fra Vista og Samfunnsøkonomisk analyse AS. Det er særleg seks erfaringer fra studien som i stor grad er felles for kommunene. Dette er at kommunene:

- ser næringsutviklingsarbeid som en del av kommunen sitt arbeid for gode lokalsamfunn (næringsutvikling er en kilde til positiv folkevekst)
- tar utgangspunkt i egen kommune sine geografiske og næringsmessige fortrinn og utfordringer
- er opptatt av å utvikle og holde fast på en langsiktig strategi for næringsutvikling
- er opptatt av at arbeidet er godt forankret i kommunen sin administrative og politiske ledelse
- har jevnlig og god dialog med relevante næringsaktører i egen kommune, for slik å involvere lokalt næringsliv i strategisk planlegging
- ser eget arbeid som en del av regionen sitt arbeid for positiv næringsvekst
- har en bred innfallsvinkel til næringsutviklingsarbeidet på tvers av kommunale sektorer
- har god dialog med næringslivet både på administrativt og politisk nivå

Det erfares en vridning i retning av at større kommuner har egne næringsutviklere fremfor å sette bort oppgavene til egne selskaper

NORCE
NORCE Norwegian Research Centre AS
www.norce-research.no

Distriktskommunen som næringsutvikler

En kartlegging av næringsutviklerrollen anno 2020

Forfattere:
Nils Aarsæther, Geir Bye og Sindre Myhr

Foto: Geir Bye

- 4 av 10 distriktskommuner med mindre enn 2 000 innbyggere har ansatt næringsansvarlig (næringsrådgiver/nærings sjef) i full stilling,
- 7 av 10 med mer enn 4 000 innbyggere har næringsansvarlig i full stilling
- I nesten 40% av distriktskommunene har det de siste årene skjedd en kommunalisering av næringsarbeidet, dvs. at mer av dette arbeidet i dag skjer i egen kommunal regi, samtidig har 1 av 5 kommuner satt ut mer av det næringsarbeidet til eksterne aktører
- Fylkeskommunen og Innovasjon Norge er de viktigste samarbeidspartnerne for distriktskommunene
- Lokale næringsforeninger, og tilsvarende samarbeidsfora for næringslivet, oppleves også som svært viktige samarbeidspartnere i mer enn halvparten av distriktskommunene
- Innspill til kommuneplaner, reguleringsplaner, strategiske næringsplaner og infrastruktur for næringsutvikling vurderes av kommunene som de viktigste samarbeidsområdene mellom kommunen og næringslivet
- Stedsutvikling og tiltak for å tiltrekke og beholde innbyggere vurderes som det viktigste innsatsområdet (arealplanlegging og bredbånd nr 2 og 3)
- Utvikling av det eksisterende næringslivet er like viktig som utvikling av nye bedrifter og nytt næringsliv

Distriktskommunen-som-naringsutvikler-NORCE.pdf

...men kultur og enkeltpersoner evne til gjennomføring er viktigere enn hvordan man er organisert

Kulturen som preger lokalsamfunnene og kommunen. Utviklingskulturen preges av lite jantelov, det er lov å prøve og feile. I de suksessrike distriktskommunene er det klare spor av det forskerne kaller en offensiv og optimistisk kultur

Kort vei mellom ideer og beslutninger, og dette utnyttes. Noen kommuner omtaler dette som smådriftsfordeler, dvs. alle kjenner alle – og dette utnyttes positivt til å noe skape sammen. Det er stor grad av kunnskapsdeling og tillitsbygging på tvers av fag- og sektorgrenser

Viktigheten av enkeltpersoners initiativ og gjennomføringskraft. De suksessrike kommunene er kjennetegnet av en kommuneorganisasjon som i samarbeid med sitt næringsliv evner å raskt gripe mulighetene som byr seg.

Innenfor funksjonelle bo- og arbeidsmarkedsregioner er det **gode grunner til at kommuner bør samarbeide om næringsutvikling**

Ulike kommunale roller må jobbe sammen internt og i samspill med eksterne aktører for å lykkes med næringsutviklingsarbeidet

Kommunen sin rolle som tilrettelegger for næringsutvikling er ikke en direkte lovpålagt kommunal oppgave. Like fullt er denne rollen en sentral del av kommunen sitt samlet engasjement innen samfunnsutvikling som kommunene etter kommunelova § 1-1 skal følge opp.

For å forstå kommunen sitt næringsutviklingsarbeid og hvordan dette bør organiseres er det viktig å forstå at kommunen har viktige oppgaver både som **forvalter, produsent og entreprenør**, illustrert til høyre.

Sett i lys av omtalte kunnskapsgrunnlag, er det viktig å få disse rollene godt forankret både i den politiske og administrative ledelsen i kommunen, samt sikre god koordinering av arbeid på tvers av sektorer og enheter i kommunen.

Tydeliggjøring av grensesnittet i disse rollene, samt hvordan kommunen samarbeider med andre, vil være av stor betydning for å lykkes med arbeidet. Vi har på de neste sidene satt opp en oversikt over viktige aktører som fyller disse rollene i næringsutviklingsarbeidet, samt eksemplifisert hvilke oppgaver disse aktørene har ansvar for.

Forvalter

Arealplan, regulering, byggesak

Produsent

Service og tjenester til lokalt næringsliv
(første-/andrelinje)

Entreprenør

Utviklingsprosjekt i samarbeid med næringsliv,
f.eks. rekruttering, kompetansetiltak og
sentrums-/stedsutvikling

Flere enheter har ansvar for å legge til rette for og være en pådriver for næringsutvikling i kommunen

Kommunedirektøren:

Har en sentral rolle for å sette tonen for en offensiv og utviklingsorientert i kommune, samt å legge til rette for at næringsutvikling blir en sentral del av den kommunale ledelsens fokus og prioritet.

Øygarden næringsutvikling KF

Øygarden næringsutvikling er et foretak heleid av Øygarden kommune og er kommunens næringsavdeling. Samarbeider med etablert og nytt næringsliv og forvalter en rekke samarbeidsavtaler som eksempelvis avtaler med Etablerersenteret, Invest in Bergen, VisitBergen, GCE Ocean. Har også utstrakt kontakt på vegne av Øygarden kommune med akademia og forskning som UIB, HVL, SINTEF, Norce, Energiomstilling Vest. Har være kommunen sin hoveddriver i mulighetsstudiet «Grøn Hub Vest», og jobber nå for å forankre dette med fremtidig operativ modell og aktiviteter.

Service (Servicetorget)

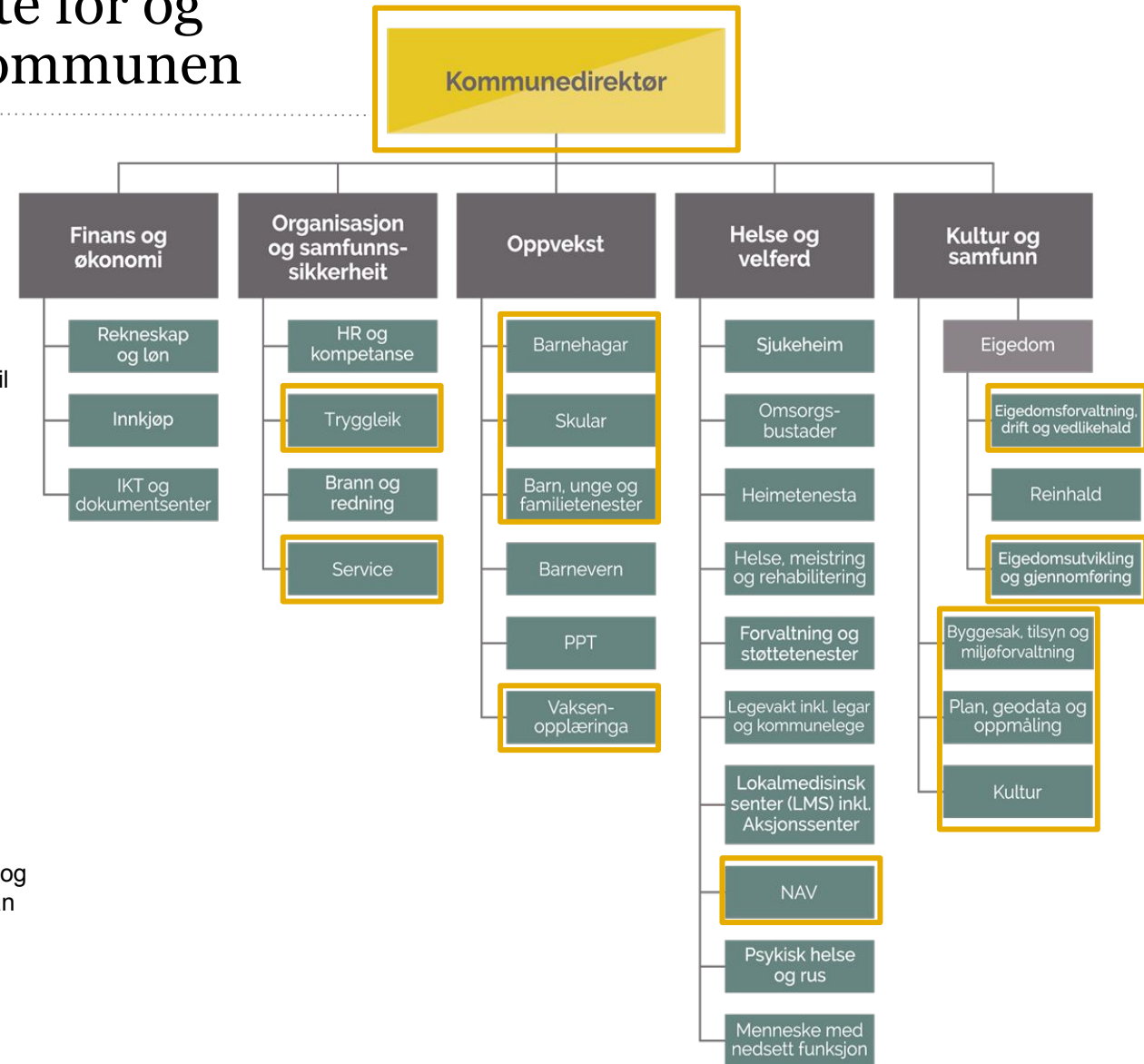
Kommunens 'ansikt utad'; et kontaktpunkt og tjenesteyter overfor lokalt næringsliv, eksempelvis gjennom å dele informasjon og gi veiledning om kommunale tjenester

Oppvekst

Sikrer gode vilkår for oppvekst i kommunen. Avdelingen kan legge til rette for at man i hele utdanningsløpet tilrettelegger for at barn og unge får innsikt i stedlige kvaliteter og lokalt næringsliv, og med dette bevisstgjør dem hvilke muligheter de har i kommunen i fremtiden. Voksenopplæringen kan også ha en viktig rolle i å bidra til at innvandrere kommer i arbeid

Kultur og samfunn

Flere avdelinger bidrar til næringsutvikling, spesielt er oppgaver knyttet til samfunnsplanlegging, reguleringsarbeid og byggesaker viktige. Videre har kultur en sentral rolle i arbeid med å skape levende og attraktive lokalsamfunn, som i neste omgang er viktig for tilflytting og rekruttering til arbeidslivet.

I tillegg bidrar flere aktører til næringsutvikling i Øygarden kommune

Oppgave / formål:

- Medlemsorganisasjon som har som formål å fremme næringslivets interesser i Øygarden kommune
- Næringslivets stemme og næringslivets samlende aktør
- Kan i mange næringsrelaterte saker bidra med råd, støtte og veiledning
- Gründerparken Vest er en arena for gründerskap og innovasjon

Ressursbruk:

- Finansieres gjennom offentlige midler og av næringslivet selv
- Driftes av 2 årsverk. Organisasjonen har over 350 medlembedrifter med bred forankring i ulike bransjer.
- Næringsrådet har samarbeidsavtale med kommunen

Eksempel på andre aktører

Naturgassparken Vest

Energiparken. Kommunen er deleier

Bergen Havn Utvikling

Utvikling av næring knyttet til sjøtransport der kommunen er deleier

Andre næringsparker

Straume, Skaganeset, Ågotnes industriområde (CCB-basen), Kollsnes næringspark.

Eide næring- og innovasjonspark (fremtidig næringspark)

Dette mener administrasjonen om kommunens rolle som samfunns- og næringsutvikler

- Samfunnsplanen er oppdatert og god, og må være et viktig styringsverktøy for oss. Vi har flere pågående satsinger som det er viktig å følge opp
- God samhandling mellom roller innad i kommunen og med eksterne er svært viktig. Vi må også legge til rette for god tverrfaglig samordning innad i kommunen og i utadrettet kommunikasjon
- Vi må bli bedre på byggesaksbehandling, og har allerede påstartet forbedringsarbeidet. Vi må lykkes i å hente ut flere synergier i en sammenslått kommune, f.eks. innen arealplanlegging og byggesak
- Vi må sørge for en "rød tråd" mellom strategi, handlingsplaner og utadrettet kommunikasjon. Næringsutvikling må sees i sammenheng med andre kommunale prosesser. Det viktigste kommunen kan bidra med er å utvikle gode kommunale tjenester
- Vi må være en pådriver for sentrumsutvikling og legge til rette for at Øygarden blir et attraktivt sted å bo, arbeide og besøke, og legge til rette for godt samspill med lokalsamfunnet, både innbyggere og næringsliv
- Kommunen har en viktig rolle i form av å være en tilrettelegger, en koordinator for gode møteplasser og en mobiliseringsarena for privat-/offentlig samarbeid, her må vi ta entreprenørrollen
- Det er viktigere med fokus på hvilke oppgaver som skal gjøres og hvordan, enn hvordan man er organisert
- Vi må sørge for å få ferdigstilt revisjon av arealplaner og gi større forutsigbarhet rundt vår arealdisponering
- Vi må være en "JA"-kommune og legge til rette for gode samhandlingsstrukturer mellom kommune og næringsliv, samt internt i kommunen. Vi må skape arenaer der vi er til stede, lytter og veileder næringslivet, f.eks. dialogmøter og workshops. Vi må også evne å si nei når det trengs, men begrunne dette og synliggjøre alternative muligheter

An illustration of four diverse people (two women and two men) standing behind a large yellow banner. The banner contains the text '4. Vurdering av nåsituasjon og tilfredshet med tjenester'. The people are stylized with flat colors and simple features. The background is a light yellow gradient.

4. Vurdering av nåsituasjon og tilfredshet med tjenester

1. Spørreundersøkelse

2. Intervjuer

Det er gjennomført spørreundersøkelse til næringsliv, politikere og ansatte i kommunen. Totalt har 250 personer gitt sine tilbakemeldinger. Detaljer i spørreundersøkelsens resultater finnes i Vedlegg 1. I det følgende presenteres et sammendrag.

Cirka 250 representanter fra både næringslivet, politikken og ansatte i Øygarden kommune har gitt sine innspill

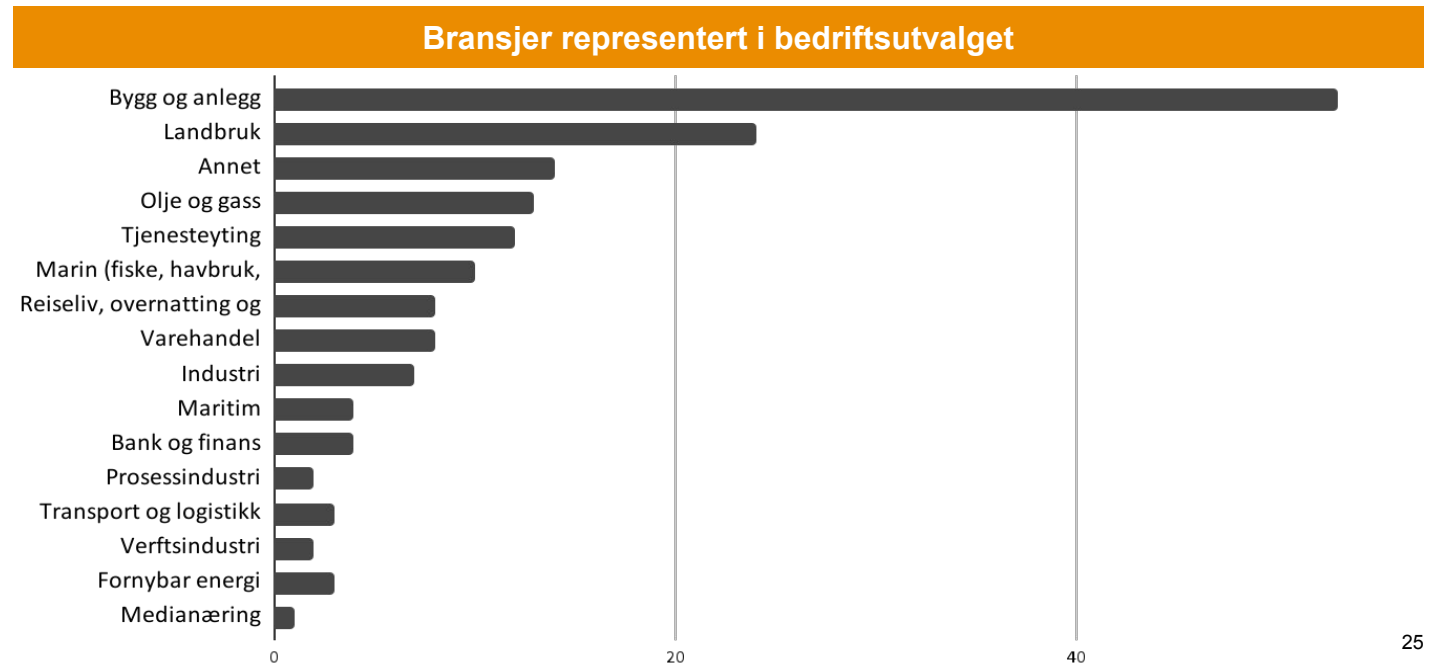
Gjennom tre **spørreundersøkelser** har bedrifter, politikere og ansatte i kommunen kommet med sine innspill rundt følgende tema:

- **Infrastruktur, næringspolitikk og planverk**
- **Næringsareal**
- **Behandling av nærings saker**
- **Byggesaker**
- **Næringsutvikling**
- **Service og informasjon**
- **Dialog og samarbeid med næringslivet**
- **Egen avdeling og øvrig kommunal saksbehandling**
- **Helheltig vurdering**

Tabellen til høyre detaljerer spørreundersøkelsens respondenter.

Bedrifter	Politikere	Ansatte i kommunen
169	13 (10/3 posisjon/opposisjon)	67

Utvalg av bedrifter		
1-3 ansatte: 73 stk	4-10 ansatte: 32 stk	Over 10 ansatte: 64
Eier: 68	Daglig leder: 87	Annet: 14

Næringslivet er middels til godt tilfreds med Øygarden kommune sin næringsvennlighet og evne til å legge til rette og yte service overfor næringslivet

Dette mener

Næringslivet

Antall respondenter: 169

Styrker

- Næringslivet er fornøyd med barnehagedekningen og grunnskoletilbudet
- 33 % av bedriftene har benyttet offentlige tjenester relatert til næringsutvikling de siste fem årene, og disse er er middels til godt fornøyd
- Bredde i lokalt helsetilbud og et godt boligtilbud anses som de viktigste tilbudene, og næringslivet er fornøyd

Svakheter

- De viktigste sakene for næringslivet er god håndtering av byggesaker, deretter plan- og arealplanlegging
- Næringslivet har relativt lav tilfredshet med byggesaksbehandlingen, der saksbehandlingstid, forståelse av behov, veiledning, informasjon og service er blant forbedringsområdene
- Veinett og veistandard er infrastrukturen med størst forbedringspotensial
- Næringslivet mener at tilbudet innen pleie og omsorg, etterfulgt av bredden i VGS-tilbudet og bostedstilbudet har forbedringspotensial
- Ønsker en mer proaktiv og fremtidsrettet næringsutviklingsavdeling

Næringslivet er middels til godt tilfreds med Øygarden kommune sin næringsvennlighet og evne til å legge til rette og yte service overfor næringslivet

Dette mener

Næringslivet

Antall respondenter: 169

Innspill til endringer

- Næringslivet ønsker effektiv, tidlig og bred involvering i arbeid med samfunns- og næringsplaner
- Næringslivet ønsker å informeres om kommunens tjenester på nettsidene til Øygarden kommune og Øygarden næringsutvikling KF, samt flere møteplasser for direkte kontakt
- Informasjonen på nettsiden til kommunen bør bli bedre og lettere å navigere, eksempelvis kontaktinformasjon og rådgivning knyttet til landbruk
- Bedre dialog, spesielt rundt plan- og byggesaker, gründerrettede tjenester, samt bedre kommunikasjon rundt hvilke tjenester som allerede finnes
- Fokus på et variert næringsliv, ikke kun industri, teknologi og havbruk. Inkludere f.eks. landbruk og reiseliv
- Viktig å lytte til både små og mellomstore bedrifter

Dette mener

Ansatte

Antall respondenter: 67

Styrker

- 3/4 av kommunens ansatte har kontakt med bedrifter minimum månedlig, og over 10 % har daglig kontakt
- Ansatte er opptatt/svært opptatt av, og har kunnskap om, lokalt næringsliv
- Samfunnsdelen av kommuneplan oppleves oppdatert og relevant for næringslivet

Svakheter

- Tjenester til næringslivet utøves middels godt. Det er potensial for bedre kommunikasjon og samarbeid innad i kommunen, med næringslivet og med politikken
- Forbedringspotensial innen tverrsektorielle tilnærming for å se helhetlig behovsbilde
- Byggesaksbehandling er et kjerneområde for forbedring. Sikre effektiv behandling og god dialog med næringslivet
- Tilgang til ferge-/båtsamband, tilgang til buss/tog og veinett oppleves som områder med størst potensial

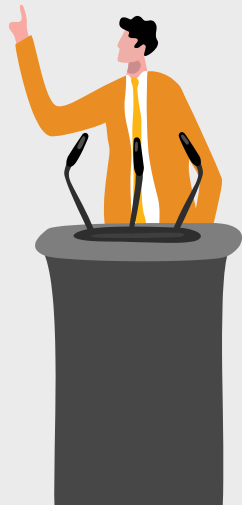
Innspill til endringer

- Energiforsyning er den viktigste infrastrukturen for næringsutvikling, sammen med veinett, fiber/bredbånd og vannkvalitet og -forsyning.
- Oppdateringer innen IKT
- Intern kompetanseheving

Dette mener

Politikerne

Antall respondenter: 13

Politikerne oppgir at Øygarden kommune er middels gode på næringsvennlighet knyttet til å legge til rette, saksbehandle og yte service overfor næringslivet

Styrker

- Politikerne mener at nærings saker er svært viktig for utviklingen av kommunen. Rundt 46 % av politikerne oppgir at de har ukentlig kontakt med næringslivet.

Svakheter

- Arealdelen til kommuneplanen må oppdateres
- Økt fokus på næringer utover olje og gass, samt nye næringer, er viktig
- Samarbeid med næringslivet innen plan- og byggesaker er området med størst forbedringspotensial, gjennom blant annet tilgjengelighet og veiledning, mer lokal tilpasning, løsningsorientert holdning og forutsigbarhet. Være en JA-kommune!

Andre observasjoner:

- Politikerne gir middels score på at de blander seg i saksforberedelser og vedtak som skiller seg fra planer og reguleringer som de selv har vedtatt, og at saker blir forsinket som følge av politisk behandling. De er delvis enige i at de har kunnskap om rutiner og fullmakter innen næringsområdet.

Innspill til endringer

- Politikerne ønsker bedre informasjon om nærings saker og næringsutvikling
- Kompetanseheving av kommunens egne ansatte, eksempelvis om næringslivets utfordringer
- Jobbe for økt forståelse for næringslivets behov gjennom dialog

1. Spørreundersøkelse

2. Intervjuer

Det er gjennomført 6 innspillmøter med ulike bransjer. Deres tilbakemeldinger er oppsummert i det følgende. I hvert bransjemøte har det deltatt 3-6 personer.

Bransjeintervjuer

Eiendomsutvikling

“ Generelt er det en stolthet å komme fra Øygarden kommune og jobbe i Øygarden kommune. Dette profileres godt av politikerne og kommuneledelsen.

- Representant fra Eiendomsutvikling

Største muligheter

- Enormt mulighetsrom som en av Vestlands største kommuner. Næringen opplever stor etterspørsel etter boliger, spesielt leiligheter
- Store muligheter for videre utvikling av områder tilknyttet bla. Kollsnes og CCB-basen, spesielt relatert til flytting av Bergen Havn. Både næringsbygg og boliger
- Det vil være større og større behov i takt med vekst i resten av kommunen. Eksempelvis skole og fritidsaktiviteter.
- Nye Sotra VGS må legges sentralt for å tiltrekke seg gode lærere og elever
- Behov for flere TAF-linjer, utover den på Knarvik, f.eks. på Straume
- Mulighetsrom for at kommunen tar initiativ til å bygge ut f.eks. grønne områder og kommunale plasser, slik gjort på Straume
- Gjenbruk av bygg, f.eks. ved riving av rådhuset, eller riving av skoler fremfor å rehabilitere. Sirkulær økonomi (klima og miljø) må prioriteres på lik linje med økonomi

Dagens situasjon

- Statens Vegvesen er et hinder for godkjenning av reguleringsplaner og utbygging grunnet Sotrasambandet. For mye trafikk medfører byggestopp for næringen. Gjelder f.eks. Brandalsfjellet. Nabotomten har likevel fått byggetillatelse, som oppleves lite forutsigbart
- Samordning mellom ulike etater er gjennomgående en utfordring, spesielt med Statens Vegvesen
- Næringen opplever god dialog med kommunen, men at beslutningsmyndighet mangler når det kommer til stykket
- Politiske toppledere profilerer kommunen godt, og administrativ ledelse følger opp og har god dialog rundt løsninger. Dette må gjennomsyres ned på saksbehandlernivå
- Erfarer en kultur og tone på toppen for å få til utvikling
- Privat-offentlige byggeprosesser er utfordrende, spesielt der kommunen er byggherre eller tar del i utbyggingen, fordi kommunen ofte ikke har stor nok kapasitet til å følge opp iht. fremdriftsplaner
- Kommunen må i større grad tørre å utfordre beslutninger hos statsforvalteren

Forbedringer

- Behov for koordinering på tvers av myndighetsnivå for å lykkes med prosjekter. Ønskelig med mer samhandling og beslutninger på tvers av forvaltningsområder
- Næringen opplever oppmøte det som utfordrende at f.eks. Statens Vegvesen ikke følger opp avtalte møter, og at det ikke får konsekvenser
- Ansatte i kommunen er ikke bestandig tilgjengelig i telefontiden
- Bør etablere en kultur der saksbehandlere tar opp telefonen og ringer fremfor å sende et brev. Dette vil spare mye tid
- Intern informasjonsflyt i administrasjonen må bedres. Informasjon forsvinner og/eller viderefremmes ikke godt nok
- Tydeliggjøring av hvilke kommunikasjonskanaler som skal benyttes av næringen for bistand og rådgivning
- Prosesser tar for lang tid. Behov for piloter på tverrfaglig samarbeid for å se hvordan prosessene kunne gått mer smidig
- Sikre riktig og nok kompetanse lokalt i kommunen. Synliggjøre hvor bra vi kan få det i Øygarden og tiltrekke seg folk gjennom dette

Kommunens rolle

- Etablere og drive et forum der flere etater kan ta avgjørelser i samråd
- Tilby næringslivet rådgivning og hjelp
- Inkludere næringen tidlig i planarbeid
- Være en pådriver for næringsutvikling. Øygarden næringsutvikling KF må være en god koordineringspart mellom kommune og næringsliv

Næringens rolle

- Gå i dialog og komme med innspill til løsninger
- Være tilgjengelig for kommunen
- Bidra med kompetanse der kommunen ønsker

“ Ta oss med på råd. Det er vi som bygger. Straume hadde ikke sett ut slik det gjør i dag hadde det kun vært for kommunen. Utvikling skjer pga. næringen.

- Representant fra Eiendomsutvikling

Bransjeintervjuer

Bygg og anlegg

“ Administrasjonen skal være vår arm inn i systemet. Pragmatisme og løsningsorientering må til. Se innbyggerne og næringslivet sitt som en kunde.

- Representant fra bygg- og anleggsnæringen

Største muligheter

- Øygarden har areal som andre kommuner, f.eks. Bergen, ikke har. Dette må utnyttes
- Tilrettelegging fra kommunen for utbygging av større områder. Eksempelvis kan næringsareal med fleksible formål utnyttes i større grad
- Investeringer i andre lokale næringer, eksempelvis havnæringene, vil skape store muligheter for bygg og anleggsnæringen, da behovet for f.eks. bygg og infrastruktur vil øke
- Store muligheter for helhetlig utvikling rundt eksisterende klynger / næringsparker i Øygarden, eksempelvis Energiparken og CCB-basen
- De største 'motorene' (aktørene) i Øygarden bør løftes, da disse vil skape muligheter for helhetlig vekst og positive ringvirkninger i kommunen
- Tradisjonell næring har også behov for areal; mekanisk industri, matproduksjon o.l. Må utvikles i tråd med det grønne skiftet

Dagens situasjon

- Frustrerende å forholde seg til planverk som er i endring; fra tre arealplaner til én hovedarealplan. Opplevs i dag fragmentert, med lite handlingsrom for næringen
- Næringsutvikling stopper opp i kommuneadministrasjonen. Viljen er stor, men prosessene går for sakte. Uforutsigbart mtp bemanning
- Tilsvarende utfordrende for 'Ola Nordmann' uansett om man skal bygge en ny bolig eller rehabilitere et lite naust
- Infrastruktur er til hinder for næringsutviklingen, spesielt vei. Sotra Øst er et eksempel der infrastrukturen ikke har kapasitet til trafikken
- Søknad om dispensasjoner på tvers av instanser, eksempelvis ifm. LNFR-areal, er svært krevende
- Forholdet mellom kommune og statsforvalteren oppleves utfordrende. Kommunen spiller ikke på lag med næringen.
- Opplever en dyktig kommuneledelse. Dette må videreføres på saksbehandlernivå. Kontinuitet mellom hver enkelt saksbehandler

Forbedringer

- Et tydelig og godt planverk (KPA) må utarbeides. Dagens KPAer er for omfattende. Kommunen må selv forstå hva som er vedtatt
- Administrasjonen må utnytte handlingsrommet som finnes; vise fleksibilitet og handlekraft i praksis, ikke bare vilje. Kommunen viste proaktivitet og handlekraft mot fremtidsnæringene (f.eks. CCUS), som viser at det er mulig
- Kommunen må bidra til å gi stabiliteten næringsaktører trenger, f.eks. gjennom forutsigbar saksbehandlingstid
- Sikre møteplasser (dialogmøter), der administrasjon, arkitekt og utbygger har direkte kommunikasjon fremfor brevveksling. Spørsmål og svar direkte over bordet, fremfor at kommunen *kjøper seg tid*
- Organisatorisk forbedringspotensial knyttet til næringsutvikler-rollen i kommunen. Opplever at Øygarden næringsutvikling KF som fragmentering av ansvar. Ønske om at rollen har større beslutningsrett og nærhet til kommunedirektøren

Kommunens rolle

- Kommunisere handlingsrommet, hva de selv kan beslutte og påvirke
- Tydeliggjøre grensesnitt til statsforvalteren. Sikre at listen for dispensasjonssaker ikke legges for lavt
- Vise løsningsorientering. Spille på lag med næringene
- Tydeliggjøre mandatet til Øygarden næringsutvikling
- Tilby gode basistjenester; helse og utdanning etc. Videre tilrettelegge for at næringslivet har handlingsrom

Næringens rolle

- Bidra med innspill og eksempler til arealplaner og annet planverk. Kommunen må initiere dialog
- Skape arbeidsplasser, verdi, betale skatt. Dette må kommunen tilrettelegge for
- Større aktører kan være flinkere til å invitere med seg de mindre aktører på større prosjekter

“ *Rekkefølgekrav og gjensidige avhengigheter gjør at man blir stående å stampe. Ting stopper opp. Løsningsorientert i ord, men ikke i handling*

- Representant fra bygg- og anleggsnæringen

Bransjeintervjuer

Energi, olje og gass

Største muligheter

- At Øygarden tar del i energitransformasjonen, i alt fra CCUS til havvind og hydrogen
- Realisering av Bergen Havn på Ågotnes vil ha stor betydning for blant annet CCS og øvrige næringer nødvendig i det grønne skiftet
- Utnyttelse av varme fra sjøen til oppvarming av industriområder og bygg
- Sikre levetidsforlengelse i industrien som legger til rette for ny knoppskyting for ny næring

Dagens situasjon

- Næringen opplever god dialog og service fra kommunen, f.eks. i dialogmøter om plan og bygg. Dialogen må ende i handling og berørte parter må involveres
- Behov for riktig og nok kompetanse, eksempelvis fagarbeidere, ingeniører og teknisk personell. Utdanningsløp innen mekanisk, elektro og sveis. Rekruttering er en utfordring i dag, der mange ansatte må hentes inn fra f.eks. Polen
- Næringen er fornøyd med dagens næringssjefsrolle, som er frittstående og uavhengig av det politiske og administrative
- Det oppleves vanskelig å være gründer / liten aktør i dag, blant annet grunnet innkjøpsregler. Behov for å bryte ned større oppdrag
- Kommunen er dyktige på eksternt kommunikasjon, via nettside og SoMe, samt i omdømmebygging utad

Forbedringer

- Samspillet mellom fylkeskommune, statsforvalter og Statens Vegvesen er utfordrende. Kommunen og statsforvalteren oppfattes å ha ulike ønsker om fremdrift
- For tette skott mellom administrasjonen og politikken
- Fremtidig arealplan bør brytes ned i områder der det aktivitet er viktig, eksempelvis Ågotnes, Kolltveit og Kollsnes/Energiparken
- Responstid på henvendelser kan være lang og prosesser være tunge. Manglende informasjon underveis forsinker prosessen. Generelt behov for en mer kundeorientert tilnærming
- Behov for infrastrukturutvikling inkludert vei, parkeringsmuligheter og busstilbud. Dette er vesentlig for blant annet rekruttering (både pendlere og for de som bor i kommunen)
- Eksisterende næring må ikke glemmes i planarbeid fremover
- Like god oppfølging av små og større aktører
- Etterstrebe bruk av lokale leverandører, når mulig
- Behov for økt overnattingstilbud lokalt i kommunen
- Mangel på energi og tilgang på strøm for videre utvikling av næringen, arealer o.l.

Kommunens rolle

- Nær dialog mellom næringen og kommunen om planarbeid og tilgang til areal. Nye næringer tar stor plass, og enda større plass i fremtiden
- Avhengig av en kommune som ser positivt på energiutviklingen
- Samarbeid med næringen knyttet til utdanning av den nye generasjonen, f.eks. VGS og fagutdanning
- Sikre samarbeid knyttet til utvikling av ny godshavn
- Stimulere utdanningsløp og drive markedsføring av ISO-fagene på VGS. Styrke omdømmet til lokale VGS
- Kommunisere ØNU KFs mandat enda tydeligere

Næringens rolle

- Ha et godt samspill med lokalsamfunnet
- Ha en tett dialog med kommunen, og i større grad benytte eksisterende kanaler for dialog
- Vise engasjement og være en pådriver for næringsutvikling
- Opptre som samlet gruppe for å oppnå en sterkere rolle

“ *Flytting av Bergen Havn vil løfte knutepunktet Ågotnes, og medføre vridning av gods fra vei til sjø. Utvikling av nytt kaianlegg vil innebære mer trafikk, og reguleringsplan kreves. Dette kreves det samarbeid om.*

- Representant fra Olje og gassnæringen

Bransjeintervjuer Marin

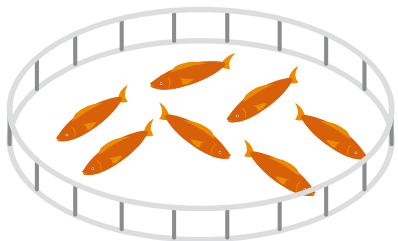

Største muligheter

- Uendelig mulighetsrom, eksempelvis knyttet til slakting, eksport, produksjon av nye arter, lokalt biogassanlegg o.l.
- Utvikle mer kompetanse og øke kapasitet i kommunen for å evne å være en god veileder for marin næring
- Løfte og kommunisere gode initiativer i næringen som gir Øygarden et godt omdømme - også internasjonalt, f.eks. besøk av internasjonale kokker

”
Vi ser ikke poenget med å snakke om mulighetsrom før man får skikk på kjerne-tjenester, som plan og bygg.

- Representant fra marin næring

Dagens situasjon

- Næringen trenger mer areal i sjø, et behov som har vært ytret i mange år. Har grunnet knapt areal gått glipp av vesentlige midler fra Havbruksfondet og dermed verdiskaping og arbeidsplasser i kommunen
- Plan- og byggesaksavdelingen oppleves å ikke fungere. Kulturproblem
- Rækkefølgekrav er en utfordring, og prosesser blir svært tunge både tidsmessig og økonomisk
- Positivt at områder som Skaganeset er 'satt på kartet', dog dette drives frem av enkeltpersoner og næringen selv
- Ordfører og politisk ledelse gjør en veldig viktig jobb for næringen, et godt talerør for oppdrett/marin
- Administrasjonen jobber ikke i tråd med politiske lovnader
- Enkelte ytrer å oppleve forskjellsbehandling, der store aktører i andre næringer får gjennomslag der marin næring får avslag
- Tverrfaglige, fysiske møter der krav gjennomgås og kommunen er proaktive oppleves svært positivt

Forbedringer

- Kommunen må først forbedre kjernetjenester, deretter kan næringsutvikling utbedres
- Kommunen må svare på henvendelser, spesielt knyttet til plan- og byggesaker. Prosessene må gå raskere
- Kulturen i kommunen må endres, fra problemorientering til løsningsorientering
- Formaliteter, f.eks. kommunikasjon over brev fremfor å ta en rask telefon. Dette oppleves tungt
- Kompetanseheving av kommunalt ansatte, både relatert til næring/fag, men også service

“ Det er vanskelig å få tak i kommunen. Vi vet ikke hvem man skal snakke med. Prosessene oppleves svært tunge før man kommer i gang med produksjon.

- Representant fra marin næring

Kommunens rolle:

- Tilby gode basistjenester, f.eks. helse, utdanning etc.
- Tilrettelegger for og vise ønske om samarbeid, ikke motarbeidelse
- En veileder for næringen med tydelige anbefalinger
- Øygarden næringsutvikling KF og Vest Næringsråd (VNR) kommer i konkurranse med hverandre. Vurdere å legge næringsutvikling internt i kommunen, tett opp mot kommundirektøren

Næringens rolle:

- Bidra med å fronte næringen, f.eks. mot utdanning, på en god måte. Sikre rekruttering av den nye generasjonen arbeidstakere
- Bidra med kompetanseheving i kommunen. Eksempelvis gjennom å utforme en kort presentasjon på ca. 5 sider om næringen, som kommunen kan bruke i internt og i sin kommunikasjon utad.

Bransjeintervjuer

Varehandel

Jeg ønsker meg flere møteplasser og mer samhold med kommunen. At kommunen og næringslivet jobbe i samme retning.

- Senterleder

Største muligheter

- Styrking av lokal varehandel;
 - Økt varehandel-tilbud
 - Oppfordre til lokal handel, tilsvarende under koronapandemien
 - Incentiver som støtte lokale produsenter
 - Få til ytterligere utvikling tilknyttet lokale sentrum, f.eks. parker og småbåthavner er attraktivt for kunder
- Sikre god dialog og rammevilkår knyttet til Sotrasambandet, f.eks. relatert til bompenger
 - Sikre attraktivitet for kunder fra Askøy og Bergen vest, i tillegg til lokale kunder
 - Pendlere til og fra kommunen
- Omdømmebygging, gjennom initiativ som Sotra kystby
- Profilere hva alle deler av kommunen byr på, f.eks. Rong og Glesvær, i samråd med reiseliv

Dagens situasjon og tilfredshet

- Straume har blitt et sentrum med stort potensial utviklet over de siste 20 årene i tråd med planer. Godt samarbeid mellom kommunen og grunneiere. Her ser andre kommuner til Øygarden
- Næringen opplever kamp om kundene. Varehandel-tilbudet i Øygarden må være tilstrekkelig attraktivt, noe som krever utvikling og vekst
- Flere har et positivt inntrykk av kommunen, eksempelvis gjennom samarbeidsprosjekter gjennom mange år
- Tilfreds med samfunnsplanen og utviklingskartet for kommunen
- Stort fokus på 'fremtidsnæringene', f.eks. CO2-lagring, men eksisterende næringsliv må også prioriteres
- Små og mellomstore aktørene må ikke glemmes
- Fortvilelse knyttet til behandlingstid på byggesaker

Kommunens rolle

- Sikre møteplasser: Bedre informasjon og kommunikasjon med næringslivet, samt kunnskap om næringslivets behov og kunnskap om hvordan imøtekomme behovene
- God samordning internt i kommunen, samt effektivitet i saksbehandling
- Næringssjef bør ha beslutningsmyndighet og ha tett samhandling med kommunedirektør

Forbedringer

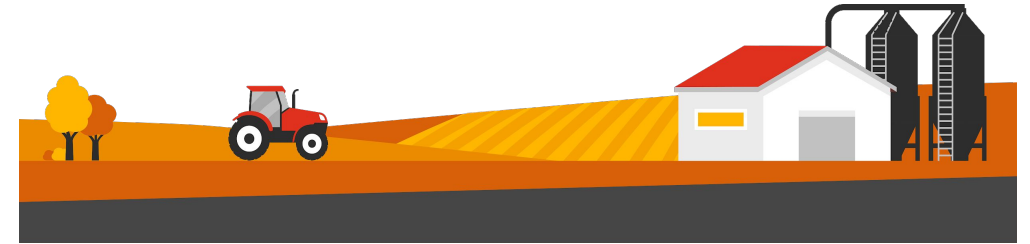
- Være en 'JA-kommune' som ønsker næringslivet og vekst velkomment
 - Møte investorer med positiv og løsningsorientert innstilling som sikrer at de ønsker å utvikle Øygarden
 - Kommunen bør møte næringslivet med service-innstilling, slik varehandelen møter sine egne kunder. Behov for kulturendring
- Næringen ønsker rådgivning/veiledning knyttet til plan- og bygningsaker, men opplever det utfordrende å få til dialog med kommunen
 - Opplever vilje administrativt, men treghet i systemet og som regel negative tilbakemeldinger
 - Små aktører etterspør rådgivning inn mot forretningsutvikling av egen drift av kommunen
- Initiativtakere utenfor bør veiledes og løftes, eksempelvis tilbud for ungdommer. Kan ikke kun skje på frivillig basis
- Mer rurale områder i Øygarden nedprioriteres, f.eks. Øygarden nord
- Ønske om jevnlig uformelle møter med næringslivet og ansatte i kommunen

“ Vi har lyst til å investere i kommunen, men kommer ingen vei. Vi bør møtes med serviceinnstilling og fokus på løsninger fremfor utfordringer.

- Representant fra Dagligvarekjede

Bransjeintervjuer

Landbruk og reiseliv

Største muligheter

- Opprettholde matproduksjon i tråd med nasjonale mål. Bevare matjord og ikke nedprioritere til fordel for f.eks. boliger
- Sikre kunnskap om landbruk i kommunen. Egne ansatte eller samarbeid med kommuner med kompetanse. Riktig lovverk må brukes, f.eks. jordloven eller forurensningsloven fremfor plan- og bygningsloven
- Kommunikasjon og forutsigbarhet rundt mulighetsrom. Tilleggsnæringer: *Inn på tunet*, avlastning, eldreomsorg, samt finansiering / tilskudd
- Utnytte overskuddsjord til overs i Sotrasambandet til ny dyrkbar mark
- Behov for økt bredde av aktører i VNR og i andre forum. Oppdage synergier mellom f.eks. landbruk og marin næring
- Øygarden har mye å tilby innen reiseliv; naturbasert kvalitetsturisme i tråd med nasjonalt planverk
- Stort potensial med umiddelbar nærhet til Norges største by
- 'Kysteventyret' o.l. satsingsprosjekter kan bedre omdømmet og skape initiativ
- Museum Vest (inkl. Fjell festning, Kystmuseet og Nordsjøfartmuseet i Telavågen) har stort potensial. Kommunen må samle aktører og tilrettelegge for utvikling. Sårbarhet for videreføring til neste generasjon

Dagens situasjon

- Flere sitter med et ønske om å utvikle egen produksjon, men lovverk eller kunnskap om hvilke lovverk som kan anvendes er et hinder
- Landbruket opplever å være nedprioritert sammenlignet med andre næringer og prosjekter i kommunen
- Økonomisk støtte og samarbeidsvilje knyttet til *Inn på tunet* og lignende tjenester oppleves lite forutsigbart. Avhenger av hvem en møter i kommunen
- Lite tilfredshet knyttet til kompetanse og dialog med kommunen smitter over på neste generasjon, som kan få fatale konsekvenser for rekruttering til fremtidens landbruk i Øygarden
- Blandede signaler knyttet til omregulering av landbruksareal til boligutbygging skaper usikkerhet i næringen.
- Politikerne og administrasjonen fremstår å ikke spille på samme lag
- Landbruket er svært viktig ifm. brannberedskap, og besitter mye kompetanse og løsninger. Her bør kommunen åpne for dialog
- Landbruket opplever økt oppmerksomhet fra kommunen. Dette må gjenspeiles i handlinger

Kommunens rolle

- Bygge kompetanse og kapasitet innen landbruk, eller samarbeide med landbruksavdelinger i andre kommuner
- Sette seg i førersetet for å revitalisere reiselivsinitiativ, som 'Kysteventyret'
- Vise tillit til alle næringer, også reiseliv og landbruk
- Skape møteplasser for dialog, mer enn én gang i halvåret

Forbedringer

Landbruk:

- Behov for mer landbruksfaglig kompetanse og erfaring i kommunen, alternativt samarbeide med kommuner som besitter dette; f.eks. Osterøy, Alver eller Bjørnafjorden kommune
- Ønsker bedre og mer enhetlig kommunikasjon, hjelp og service-innstilling i kommunen
 - Ønsker f.eks. heads-up ifm. søknadsfrister på tilskudd, f.eks. gjennom Vestland fylkeskommune, statsforvalteren, og SMIL-midler

Reiseliv:

- Investorer er interessert i å investere, men kommunen er et hinder, f.eks. knyttet til areal- og reguleringsplaner. Kommunen prioriterer Energiparken og andre 'fremtidsnæringer', og nedprioriterer turisme. Opplever at dispensasjoner gis når kommunen selv ønsker det
- Stort behov for flere overnattingsalternativer og mer -kapasitet i Øygarden, f.eks. rorbuer og hotell

“ Det er verken kapasitet eller kompetanse knyttet til landbruk i kommunen.

- Bonde og representant fra Bondelaget

Kommunen kjemper ikke turismens kamp. Energiparken er viktigere.

- Representant fra reiselivet

Bransjeintervjuer

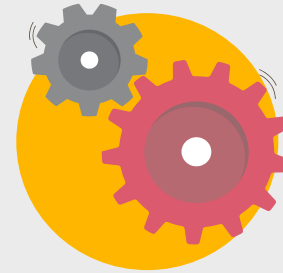
Oppsummering av viktigste behov

**Raskere
saksbehandlingstid i
byggeavdelingen**

**JA-kommune:
Servicekultur og
løsningsorientering i
administrasjonen**

**Bedre samordning mellom
kommunen og andre etater
(Statens Vegvesen,
Statsforvalteren etc.)**

**Vurdere grensesnitt til
Statsforvalteren og når
dispensasjon må søkes**

**Landbruksfaglig
kompetanse og erfaring
i administrasjonen**

**Bedre rådgivning /
veiledning knyttet til plan-
og bygnings saker**

**Tilbud av gode basistjenester
som gjør Øygarden attraktiv å
bo og jobbe i**

**Tydlig arealplan som både forstås
internt i kommunen og tilrettelegger
for handlekraft i næringene**

Vedlegg 1: Kommunens eierposisjoner per 31.12.2022

Selskap	Eierandel
ØyVAR AS	100 %
Sambygg	80 %
Naturgassparken Vest AS	50 %
Trigger Jobb AS	30,31 %
Ågotnes næringspark AS	21,05 %
Bergen Havn AS	19 %
CCB Kollsnes AS	12,50 %
Eviny AS, tidligere BKK AS	3,43 %
BIR AS	1,83 %
Norsk Bane AS	0,1 %
Bergen Havn Ågotnes AS	21,05 %
Bergen Havn Utvikling AS	21,05 %
Scalpro AS	0,13 %

Interkommunale selskap
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS

Kommunale foretak
Øygarden næringsutvikling KF
Øygarden bustadsutvikling KF
Øygarden brann og redning KF

Kommunalt oppgavefelleskap
IUA Bergen region (interkommunalt utvalg mot akutt forurensing)
Bergen og Omland Friluftsråd (BOF)
Interkommunal barnevernvakt
Vest brann- og redningsregion

Stiftelser i kommunal representasjon
Bustadstiftinga
Stiftinga Nordsjøfartsmuseet
Stiftinga Fjell festning
Stiftinga Kystmuseet Øygarden
Stiftinga Johannes Kleppevik sitt minnefond
Stiftinga Museum Vest
Stiftinga Trellevik kystkultursenter
Stiftinga Marstein fyr
Kystkultur.no!

Samvirkeforetak
Biblioteksentralen AS

Forening
Basecamp

Vedlegg 2:

Hovedinnsikt fra gjennomført

SPØRREUNDERSØKELSE

Utvalg

Gjennom spørreundersøkelser har vi fått innspill fra ~250 representanter fra både næringslivet, politikken og ansatte i Øygarden kommune

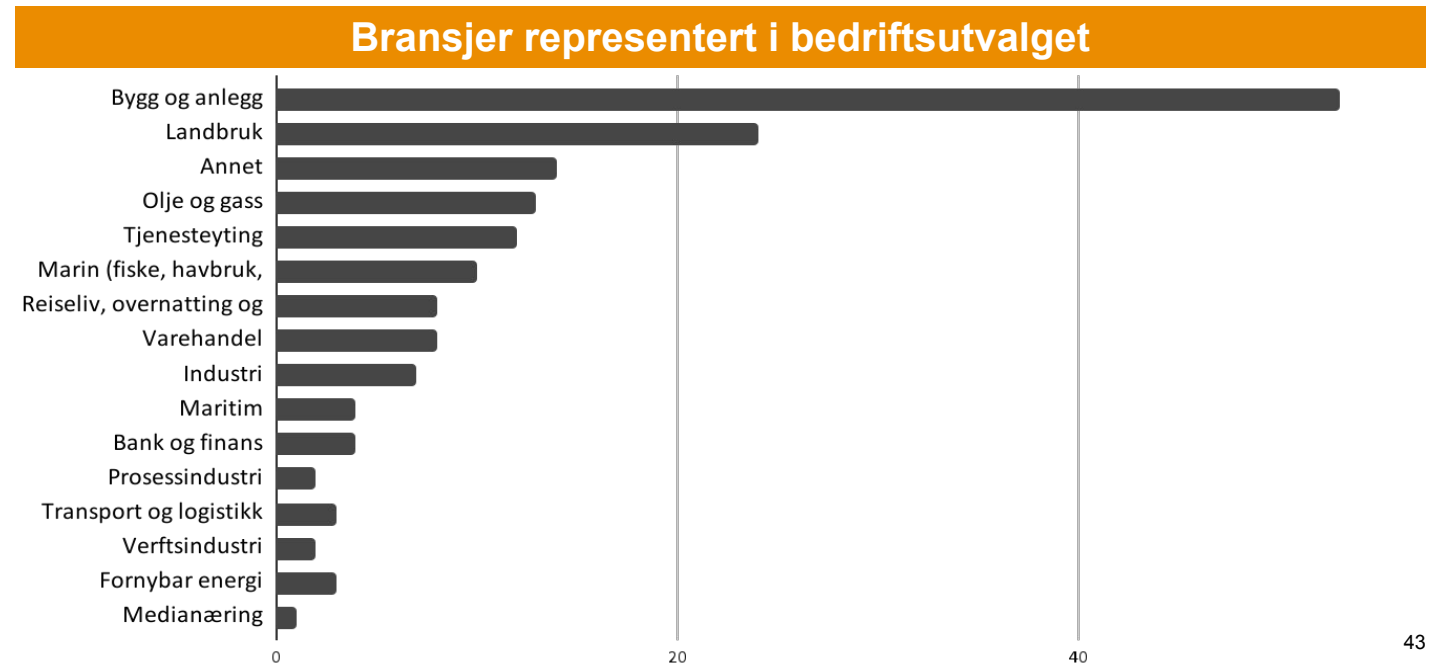
Gjennom **spørreundersøkelser** har bedrifter, politikere og ansatte i kommunen kommet med sine innspill rundt følgende tema:

- **Infrastruktur, næringspolitikk og planverk**
- **Næringsareal**
- **Behandling av nærings saker**
- **Byggesaker**
- **Næringsutvikling**
- **Service og informasjon**
- **Dialog og samarbeid med næringslivet**
- **Egen avdeling og øvrig kommunal saksbehandling**
- **Helheltig vurdering**

Tabellen til høyre detaljerer spørreundersøkelsens respondenter.

Bedrifter	Politikere	Ansatte i kommunen
169	13 (10/3 posisjon/opposisjon)	67

Utvalg av bedrifter		
1-3 ansatte: 73 stk	4-10 ansatte: 32 stk	Over 10 ansatte: 64
Eier: 68	Daglig leder: 87	Annet: 14

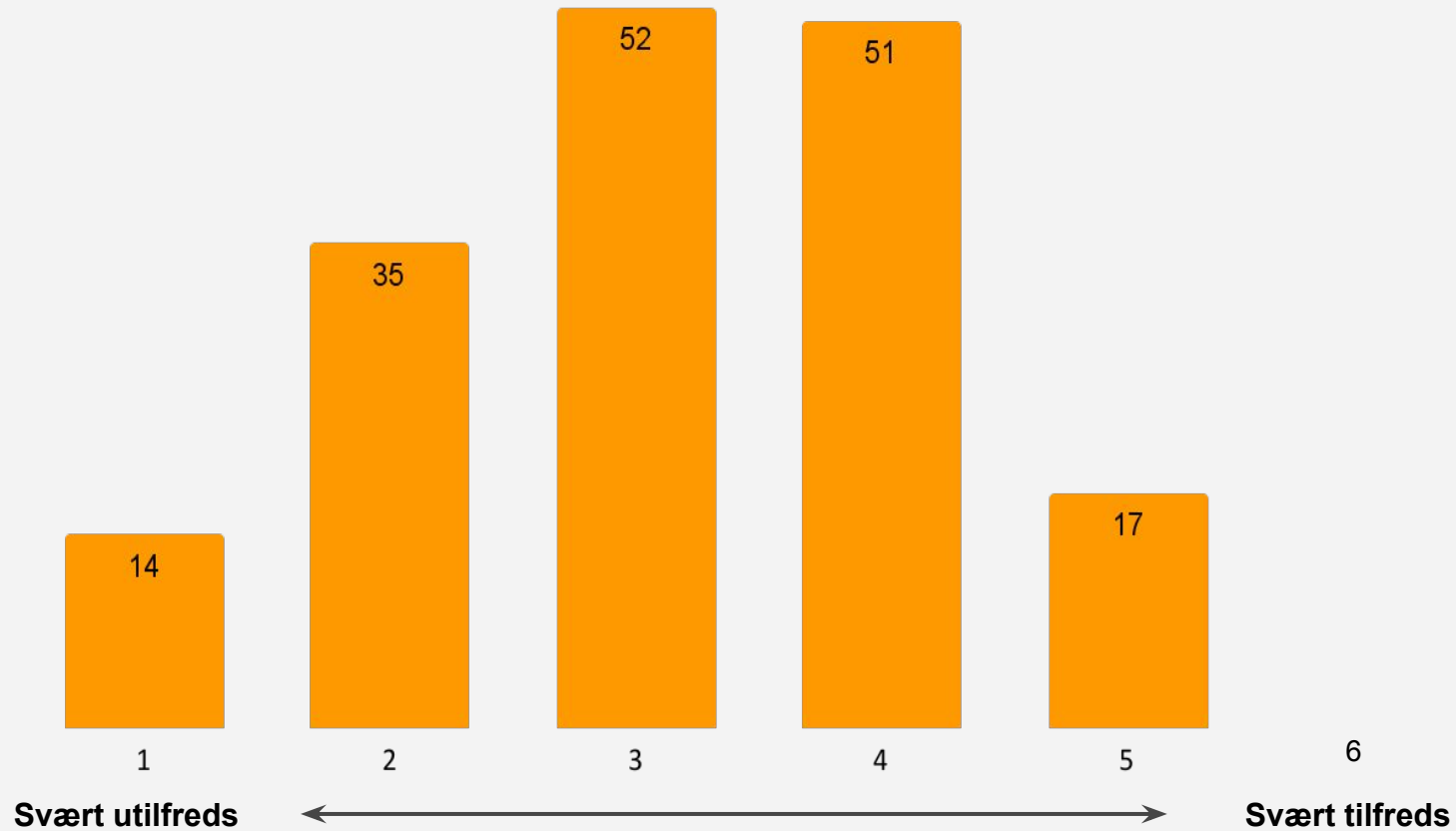
Funn

Næringslivet

Antall respondenter: 169

Næringslivet er middels til godt tilfreds med Øygarden kommune sin næringsvennlighet og evne til å legge til rette og yte service overfor næringslivet

Infrastruktur

Bedriftene er middels tilfreds med infrastrukturtilbudet i Øygarden kommune

Gjennomsnittscore
<3 av 6

Veinett og
veistandard 2,7

Gjennomsnittscore
3-4 av 6

Tilgang på tog og
buss 3
Nærhet til ferge/
båtsamband 3,2
Nærhet til havn 3,9

Gjennomsnittscore
>4 av 6

Nærhet til flyplass 4,1
Bredbånd/fiber 4,7
Vannkvalitet og -forsyning 4,7
Energiforsyning 4,4
Renovasjon og
avfallshåndtering 4,5

Offentlige tjenester

Bedriftene har sagt sin mening om tilbudet av offentlige tjenester i Øygarden kommune

Bredde i lokalt **helsetilbud** og et godt **boligtilbud** anses som de viktigste tilbudene

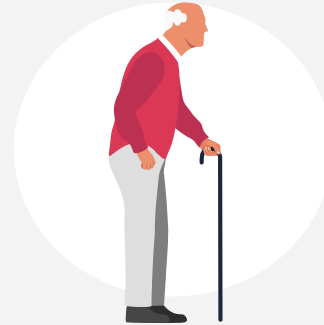
4,5 av 6

Næringslivet er mest fornøye med **barnehagedekningen** og **grunnskoletilbudet**

4,8 av 6

4,5 av 6

Næringslivet er minst fornøye med tilbudet innen **pleie og omsorg**, etterfulgt av bredden i **VGS-tilbudet** og **bostedstilbudet**

3,9 av 6

4,2 av 6

Planer for samfunns- og næringsutvikling

26 %

av bedriftene har gitt sine innspill i forbindelse med kommunale planprosesser

Opplevelsene ved å dele synspunkter varierer:

- Noen synes det har vært greit / har ingen tilbakemeldinger
- Noen savner å få tilbakemelding i etterkant av å ha gitt innspill
- En del føler at det ikke påvirker utfallet
- Enkelte opplever det vanskelig, spesielt knyttet til veisaker
- Noen opplever at små og mellomstore aktører i mindre grad blir lyttet til enn større aktører

Næringslivet ønsker effektiv, tidlig og bred involvering, gjerne i form av dialogmøter/workshops eller gjennom spørreundersøkelser.

Tjenester for næringsutvikling

33 %

av bedriftene har benyttet offentlige tjenester relatert til næringsutvikling de siste fem årene, og disse er er middels til godt fornøyd (3,8 av 6)

Flesteparten av disse oppgir at dette er tjenester relatert til søknader, ofte knyttet til plan og bygg. Flere oppgir også at de har søkt om finansiell støtte, deltatt på kursing/seminarer, fått rådgivning og brukt innovasjonsrettede tjenester.

Dialog og rådgivning fra byggesaksavdelingen er tjenesten næringslivet anser mest relevant (3,8 av 6), etterfulgt av dialog og rådgivning fra plansaksavdelingen, nettverksbygging og tilbud av næringsareal (3,6 av 6). Dette indikerer at tjenestene kun opplevens relevante i middels grad. Tilsvarende gjelder innholdet i eksisterende tilbud, der samtlige rangeres lite godt til middels.

Tjenester som etterspørres:

Bedre dialog, spesielt rundt plan- og byggesaker, gründerrettede tjenester, samt bedre kommunikasjon rundt hvilke tjenester som allerede finnes.

Tjenester for næringsutvikling: Øygarden Næringsutvikling KF

7 %

av bedriftene har vært i kontakt med Øygarden Næringsutvikling KF i forbindelse med råd eller søknad om økonomisk støtte

”
Ønsker en mer proaktiv og fremtidsrettet næringsutviklingsavdeling

Tjenester for næringsutvikling: Byggesaksavdelingen

38 %

av bedriftene har vært i kontakt med byggesaksavdelingen i Øygarden kommune for å få råd og veiledning eller i forbindelse med gjennomføring og godkjenning av byggesaker

Næringslivet er lite tilfreds med kontakten de har hatt med byggesaksavdelingen:

Informasjon og veiledning på internett	2,6 av 6
Veiledning, informasjon og service	2,4 av 6
Forståelsen for bedriften sitt behov	2,3 av 6
Saksbehandleren sin faglige dyktighet	2,6 av 6
Saksbehandlingstid	1,8 av 6

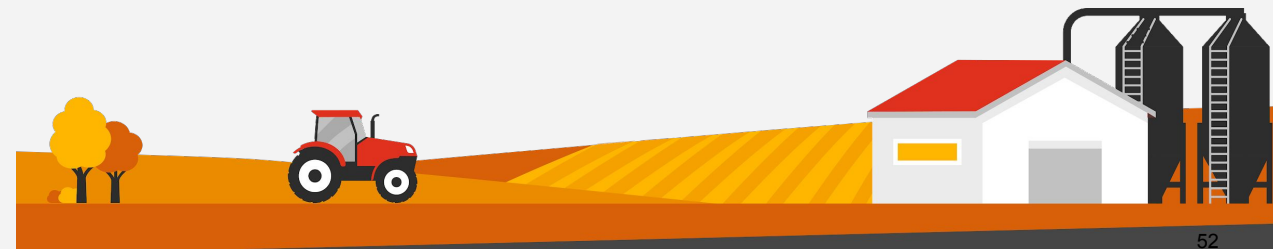
Tjenester for næringsutvikling

Respondentene har et middels helhetsinntrykk av satsing på næringsutvikling i kommunen/regionen:

- Økonomisk satsing på næringsutvikling
3 av 6
- Kompetanse innen næringsutvikling
3 av 6
- Kapasitet innen næringsutvikling
2,9 av 6
- Kommunens holdning til næringsutvikling
3,1 av 6

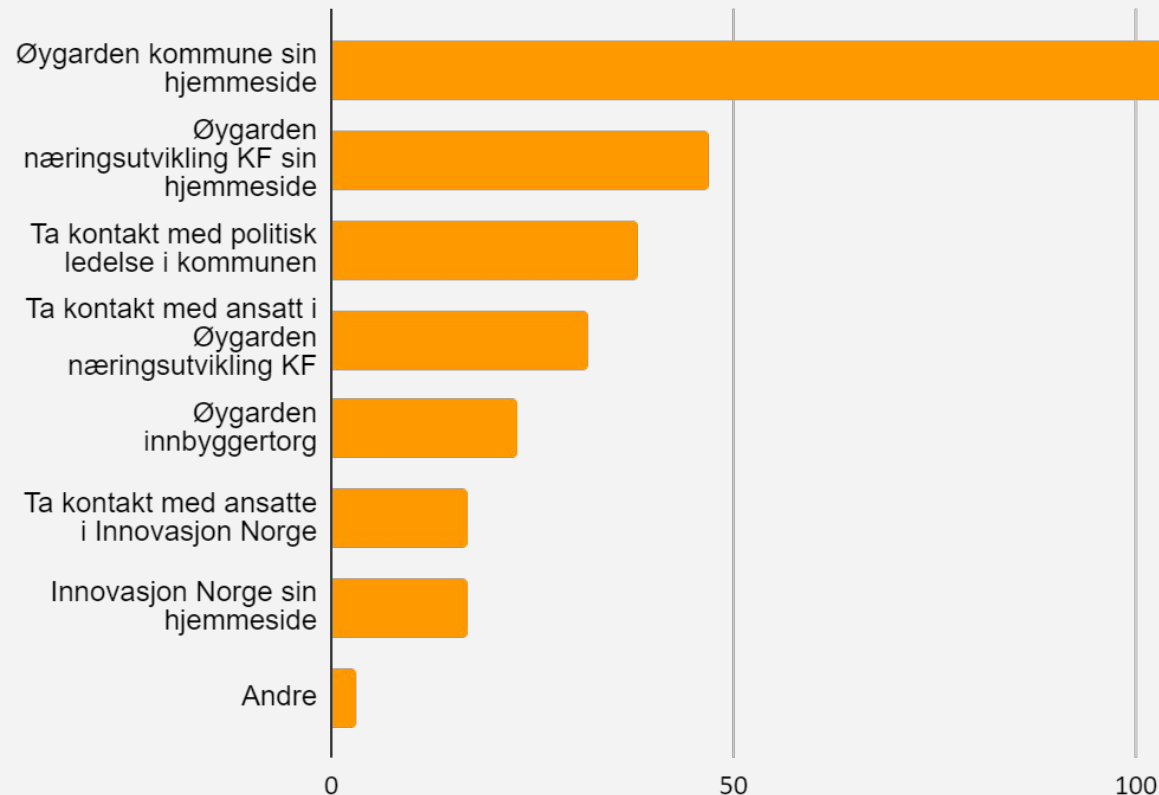
Utvalgte innspill til forbedringer til den samlede satsingen på næringsutvikling:

- Satse på et bredt næringsliv; ikke kun et fåtall store prosjekter / aktører. Lytte til små og mellomstore bedrifter
- Fokus på et variert næringsliv, ikke kun industri, teknologi og havbruk. Inkludere f.eks. landbruk og reiseliv
- Forutsigbar infrastrukturutbygging
- Informasjon til næringslivet om tjenester og mulighetsrom, f.eks. knyttet til utbygging
- Raskere saksbehandlingstid

Kontakt og kommunikasjon

Næringslivet ønsker å informeres om kommunens tjenester på nettsidene til Øygarden kommune og Øygarden næringsutvikling KF

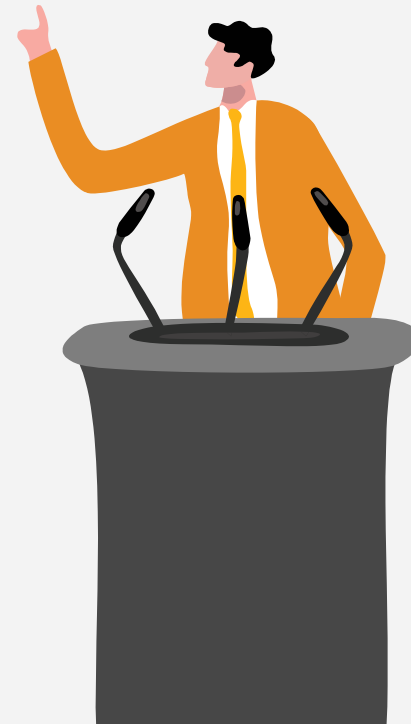
Andre innspill:

- Informasjonen på nettsiden til kommunen må bli bedre og lettere å navigere, eksempelvis kontaktinformasjon og rådgivning knyttet til landbruk

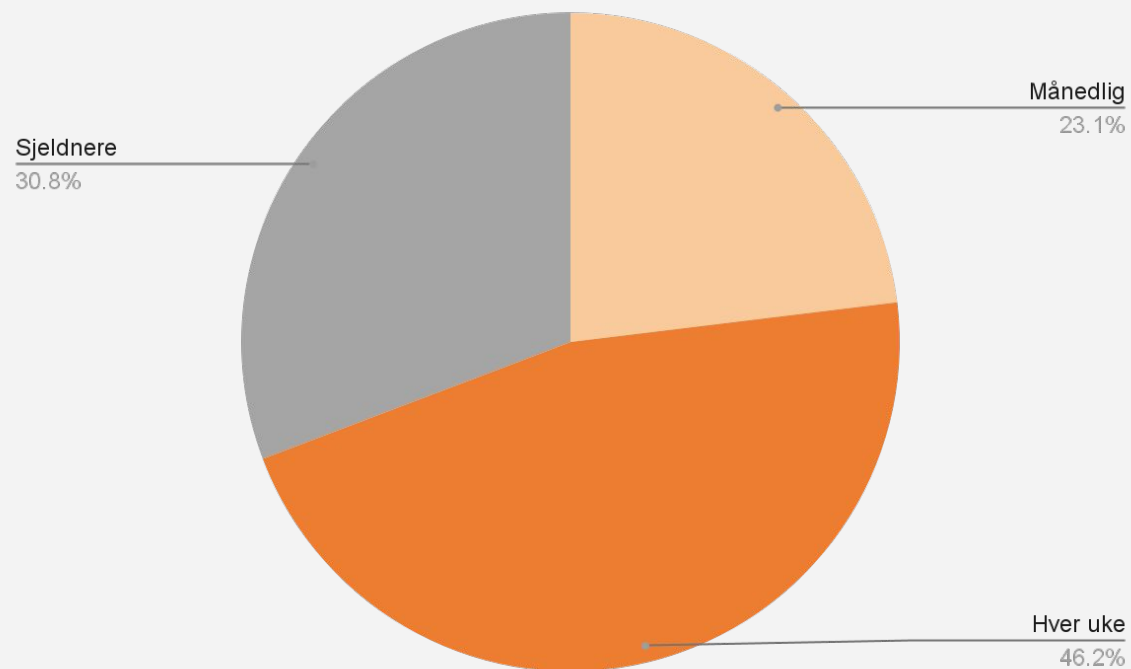
Funn

Politikere

Antall respondenter: 13
(10/3 posisjon/opposisjon)

Politikerne mener at næringsssaker er svært viktig for utviklingen av kommunen

Rundt 46 % av politikere oppgir at de har ukentlig kontakt med næringslivet

Politikerne oppgir at Øygarden kommune er middels gode på næringsvennlighet knyttet til å legge til rette, saksbehandle og yte service overfor næringslivet

Scorer gjennomsnittlig 3,2 på en skala fra 1-6, der 6 er svært god.

Politikerne svarer at:

- Arealdelen til kommuneplanen må oppdateres
- Økt fokus på næringer utover olje og gass, samt nye næringer, er viktig
- De ønsker bedre informasjon om nærings saker og næringsutvikling
- Kompetanseheving av kommunens egne ansatte, eksempelvis om næringslivets utfordringer, må stå på agendaen
- Samarbeid med næringslivet relatert til plan- og byggesaker er området med størst forbedringspotensial

Håndtering av plan- og bygningssaker oppgis som et kjerneområde for forbedring, sammen med viktigheten av å være løsningsorientert JA-kommune

Politikerne ser forbedringspotensial når det kommer til:

Behandlingstid
plan og bygg

Dialog: forstå
næringslivets behov

Tilgjengelighet og
veiledning

Bedre veier og
infrastruktur

Mindre juss, mer
lokal tilpasning

Enklere digitale
søknadsprosesser

Positiv holdning til
nye engasjement

Forutsigbarhet

.. og forslår følgende tiltak fremover:

- Effektiv håndtering av plan- og byggesaker gjennom å *Øke kapasitet, fokus på metodikk, rådgivning og veiledning*
- Intern kompetanseheving
- Diskusjon av ansvar og myndighetsrommet for å sikre og styrke næringsutvikling
- Løsningsorientert innstilling; fokus på å se muligheter ikke kun utfordringer
- Tilgjengelighet overfor næringslivet, eksempelvis over telefon eller i form av en resepsjon på rådhuset
- Utarbeide KPA for strandsonen

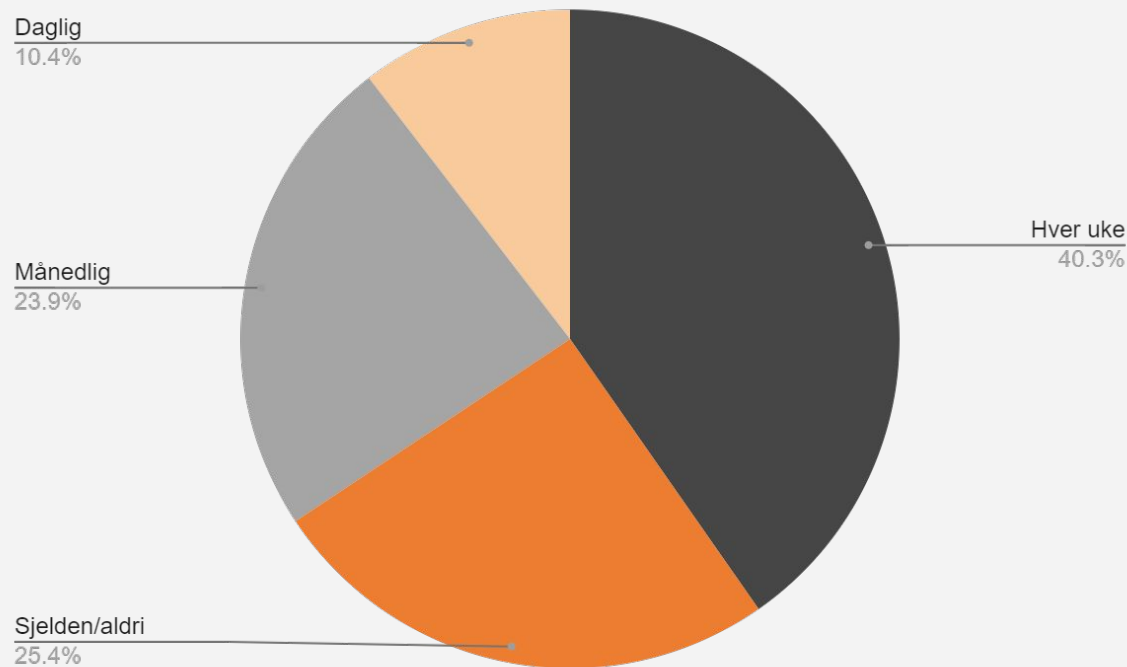
Funn

Kommunen

Antall respondenter: 67

Tre fjerdedeler av kommunens ansatte har kontakt med bedrifter minimum månedlig, og over 10 % har daglig kontakt

Om lag 42 % av de ansatte har gjennomført minst 1-5 bedriftsbesøk de siste to årene, mens majoriteten (58 %) har ikke gjort dette.

Kommunens ansatte svarer at:

- De er opptatt/svært opptatt av, og har kunnskap om, lokalt næringsliv
- Behandling av næringslivssaker prioriteres høyt i egen avdeling, men at klager på service oppstår til en viss grad og at forsinkelser skjer grunnet manglende informasjon
- De har middels kunnskapsnivå om kommunens næringspolitikk
- Gjennomsnittet opplever internt samarbeid som middels godt i kommunen
- De opplever å kjenne sine oppgaver i forhold til kommunens næringspolitikk middels godt, men kjenner til kommunens organisering av næringsarbeidet i liten grad
- Energiforsyning er den viktigste infrastrukturen for næringsutvikling, sammen med veinett, fiber/bredbånd og vannkvalitet og -forsyning.
- Tilgang til ferge-/båtsamband, tilgang til buss/tog og veinett oppleves som områder med størst potensial

Kommunens ansatte mener at Øygarden kommunes tjenestetilbudet for næringslivet totalt sett scorer middels godt

3,8 av 6

Dette er relativt likt som tilbudet på regionalt nivå (3,9 av 6).

Områder for å forbedre tjenestetilbud:

Kommunikasjon og samarbeid innad i kommunen, og med politikken og næringslivet

Forutsigbarhet og åpenhet

Rask og god service fra byggesak til plan

Kommunisere effekter av god næringsutvikling

Oppdateringer innen IKT

God infrastruktur

Tverrsektoriell tilnærming. Se helhetlig behovsbilde

Flere og mer samordnede ressurser

Planverk:

- Samfunnsdelen av kommuneplan oppleves oppdatert og relevant for næringslivet.
- Det kan likevel være utfordrende å prioritere og følge opp (både administrativt og politisk).
- Kommunens arealplan som oppleves lite oppdatert og mindre relevant for næringslivet
- Næringslivets behov for areal å nå være et knapphetsgode som følge av planverk, til tross for at dette kan være et konkurransefortrinn overfor Bergen kommune.
- Planverk kan være uforutsigbart for næringslivet, da politisk og administrative styringsverktøy ikke samsvarer med juridisk plangrunnlag
- Kommunen styrer nå etter oppdatert KPS (2022) og KPA fra tre kommuner, samt gamle reguleringsplaner som tidvis står i konflikt.
- Plansystem er lite dynamisk, mindre egnet til kortsiktige viktige endringer

Samarbeid utenfor kommunegrensene:

- Det er stor usikkerhet knyttet til om det eksisterer samarbeid om næringsutvikling på tvers av regionens kommuner
- Likevel nevnes følgende eksempler: havnesamarbeid, Vest Næringsråd, Grøn Hub Vest, infrastruktur, InvestInBergen, Bergen og Austevoll, samt mindre formelle diskusjoner
- De ansatte mener at kommunen legger til rette for samarbeid på tvers av kommunegrensene i middels grad
- Det oppleves at mål og ambisjoner for næringsutviklingsarbeidet og tilgjengelige ressurser samsvarer i liten grad
- 77 % mener at kommunen eller regionale næringsutviklere/utviklingsselskap bør skape en arena for kontakt for å skape samarbeid mellom en utdannings- og forskningsinstitusjon og lokale bedrifter

